

عنوان مقاله:

مبانی و شواهد نظریه انکشاف نفس در حکمت صدرایی

محل انتشار:

دوفصلنامه فلسفه و کلام، دوره 53، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

امیر راستین طرقي - فلسفه و حکمت اسلامی، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

بنا به دلایلی، کشف دیدگاه نهایی ملاصدرا در مسائل گوناگون حکمی نیازمند دقت و حوصله فراوان است. در باب نحوه پیدایش و بسط علم انسان نیز گرچه دیدگاه های گوناگونی قابل طرح است، اما نظریه ای که هم شواهد متنی روشنی آن را تایید می کند و هم برآمده از مبانی ویژه حکمت صدرایی است، دیدگاه انکشاف نفس است. در این دیدگاه، استکمال نفس به معنای دریافت کمالات بیگانه با نفس از بیرون و اضافه شدن آنها بر نفس نیست، بلکه نفس حقیقتی بسیط است که به امداد الهی و در اثر حرکت جوهری اشتدادی، پیوسته آنچه را در نهان خویش به نحو مجمل دارد به گونه مفصل آشکار می سازد. در فرآیند تحولی معرفت نیز کمال علمی از بیرون بر نفس افزوده نمی شود، بلکه از درون می جوشد و در حقیقت، وجود نفس بر خودش منکشف می گردد. این پژوهش با روش تحلیلی-توصیفی و بر اساس مراجعه به منابع کتابخانه ای، نشان می دهد که بسیاری از مبانی ویژه حکمت صدرایی با تفسیرهای رایج از تحول نفس-که در آنها سخن از خروج از قوه به معنای نداری به فعلیت به معنای دارایی است- سازگار نبوده و این مبانی خوانشی نو از تحول اشتدادی نفس به ویژه در حوزه معرفت و ادراک را می طلبد. در کنار اشارات روشن و بلکه تصریحات متنی، برخی مبانی همچون اصالت، بساطت، تشکیک(در مظاهر) وجود، عدم ناپذیری وجود، مظهر بودن همه ادراکات برای نفس، اتحاد نفس با مفیض کمال علمی(عقل فعال)، کینونت سابق نفس، معاد جسمانی صدرایی و معنای صحیح قابلیت نفس در ادراک، ما را به نظریه انکشاف نفس رهنمون می سازد.

کلمات کلیدی:

انکشاف نفس، علم، ملاصدرا، اجمال و تفصیل، ظهور و بطون، قوه و فعل

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1609852>

